

като допира до студено то стъкло, истинова и става на капки, каквото и кога се държи студено блюдо надъ *видима* пара.

Не је само вода та, којато има својство отъ топлина та да прѣминова отъ тврдо състояние на водно, отъ водно на пара и отъ пара на въздухообразно състояние. Ми знаемъ, че и восѣкъ тѣ отъ топлина та става воденъ: така и желѣзо то отъ силенъ огнь става меко и послѣ водно; а злато то може да стане не само водно, нѣ дору и на пара и на газъ. Живакъ тѣ отъ голѣмъ мразъ замръзнова до толкова, штото може да се кове като сребро; нѣ ако го туримъ на огнь да възври, ште стане на пара, много врѣдителна за здравіе то на човѣкъ тѣ. Физици ти (учени люде, които изучоватъ својствата на тѣла та) са се увѣрили отъ опитъ, че всакоуе тѣло отъ топлина се распушта, а отъ студъ се стѣга. Нѣ какво ште рече: тѣло то се распушта? То ште рече, че тѣло то захвашта повече мѣсто отъ напрѣдъ, безъ да стане пò-тежко или пò-леко. Земѣте 25 драма морска гѣба (сюнгеръ) и ја стиснѣте въ рѣцѣ тѣ си: тја ште си остане пакъ толкова на тегло, нѣ ште захвашта пò-малко мѣсто; оставѣте гѣба та, и тја пакъ ште се распуштне и ште захване пѣрво то си мѣсто; нѣ тежнина та ѝ отъ това нѣма да се промѣни. Една чаша растопенъ свинець тежи пò-малко, отъ една такѣва чаша нерастопенъ свинець; кога самръзне дървено малко въ шише, види се пò-малко и т. н. Ето зашто единъ късъ нерастопенъ свинець потънова въ растопенъ свинець и единъ късъ нерастопенъ восѣкъ потънова въ растопенъ восѣкъ.

Вода та не влиза въ това обшто правило: една чаша ледъ тежи пò-малко отъ една чаша вода; ако напѣлните едно шише съ вода до врѣхъ тѣ, па го запушите и го оставите да замръзне, ште се распушне: ледъ тѣ захвашта повече мѣсто, отъ колкото је захваштала вода та, отъ којато је станалъ. Ето зашто ледъ тѣ је пò-лекъ отъ вода та; а като пò-лекъ отъ неја, плува и не потъва: ако оставите дървено масло и вода да замръзнатъ въ двѣ шишета, ште видите, че масло то ште земе да замръзнова отдолу; а вода та отгорѣ. Добро то отъ това чудно својство је че наши ти рѣки и језера зимѣ се поледаватъ само отгорѣ, а отдолу не замръзноватъ; това нѣшто помага на риби ти и зимѣ да живѣнатъ у вода та: ледена та кора чува оште вода та да не истинова повече. Вода та ако да замръзноваше, като други ти тѣла, сир. да се стѣга, а да се нераспушта, кога замръзнова, рѣ-